

Inspektion av Statens institutionsstyrelse, ungdomshemmet Lövsta, den 14–15 november 2012

Inledning

På uppdrag av justitieombudsmannen Lilian Wiklund genomförde biträdande enhetschefen Gunilla Bergerén, tillsammans med Elisabeth Sjöblom och Lars Olsson, den 14-15 november 2012 en inspektion av Statens institutionsstyrelses (SiS) ungdomshem Lövsta.

Inspektionen är en del av JO:s uppdrag att fullgöra de uppgifter som ankommer på ett nationellt besöksorgan (national preventive mechanism, NPM) enligt det fakultativa (frivilliga) protokollet den 18 december 2002 till Förenta nationernas konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.

Inspektionens genomförande

Inspektionen inleddes med att JO:s medarbetare togs emot av biträdande institutionschefen Mats Stenius samt avdelningsföreståndarna Thomas Källberg och Jim Zetterberg. Därefter förevisades institutionen och samtal fördes med intagna och med personal. Inspektionen avslutades med en genomgång med institutionschefen Annica Pettersson och Mats Stenius.

lakttagelser m.m. vid inspektionen

Organisation m.m.

Ungdomshemmet Lövsta är beläget strax utanför Vagnhärad i Trosa kommun i Södermanlands län.

Hemmet tar emot förhållandevis unga intagna jämfört med SiS andra ungdomshem och intagna kommer därför från hela landet. De flesta intagna är skolpliktiga och skolverksamhet bedrivs i hemmets egen regi.

Vid tidpunkten för besöket kunde Lövsta ta emot sammanlagt 32 intagna på sex olika avdelningar. Vid tidpunkten för besöket befann sig ungefär 20 intagna i hemmet. Enligt hemmet varierar tiden en intagen ungdom stannar på Lövsta stort.

En ungdom som är intagen i utredningssyfte kan stanna från några dagar upp till tio månader. En ungdom på behandlingsavdelningen stannar ofta ett till ett och ett halvt år. Under 2011 skrevs 71 ungdomar ut från hemmet varav 25 till en annan SiS-institution.

Ungefär 100 personer tjänstgör i ungdomshemmet. Merparten av anställda och vikarier är män. I avdelningarna där enbart intagna flickor vårdas är majoriteten av personalen kvinnor.

I hemmet finns, förutom byggnader avsedda för boende, bland annat även en skola samt särskilda lokaler för idrott.

Vård och behandling

Lövsta har en intern vårdkedja. Ofta placeras den intagne först på en låst akut- eller utredningsavdelning, därefter på en låst behandlingsavdelning och slutligen på en öppen behandlingsavdelning. Enligt institutionsledningen är en av fördelarna med den interna vårdkedjan att de intagna kan upprätthålla sin skolgång under vårdtiden. Det förekommer att intagna får gå bakåt i den interna vårdkedjan, dvs. placeras på en låst avdelning för kortare eller längre tid. Enligt personal ska detta inte ses som ett straff utan som en åtgärd i behandlingssyfte.

Varje intagen på Lövsta har ett team av behandlingsassistenter på avdelningen som fungerar som kontaktpersoner. Dessa har ett särskilt ansvar för den intagne i fråga om behandlingsplanering och t.ex. kontakt med socialtjänsten i hemkommunen.

Behandlingen på Lövsta utgår från programmet ART (Aggression Replacement Training), ett program som, enligt SiS hemsida, används för att förebygga och bromsa en utveckling av våld och aggressivitet hos ungdomar. Programmet är inte evidensbaserat. Personal framhöll även skolundervisningen som en viktig del i behandlingen.

I samtal med personal och intagna framkom att de olika avdelningarna gradvis ger de intagna mer och mer friheter. Placeringen inleds med en ”inneperiod” på avdelningen då personalen lär känna den intagne. Därefter får den intagne röra sig mer på området för att slutligen kunna börja vistas i samhället. På några avdelningar finns ett slags formella stegsystem för utökade friheter för den intagne.

Några intagna sade sig inte känna till innehållet i sin behandlingsplan.

Avdelningen Tallhöjden

Tallhöjden är en akut- och utredningsavdelning med sex platser och avsedd för pojkar och flickor i åldrarna 12-16 år. Vid besöket var sex ungdomar intagna på avdelningen, två flickor och fyra pojkar. Utredningstiden på Tallhöjden är åtta veckor.

Enligt hemmet finns många fördelar med att ha en könsblandad avdelning. Vanligen vårdas inte en ensam flicka eller pojke på avdelningen.

Avdelningen Älvan

Älvan är en akut- och utredningsavdelning med sju platser avsedd för pojkar i åldrarna 14-20 år. Vid besöket var sex ungdomar intagna på avdelningen.

Utredningstiden för en fördjupad utredning av den intagne på Älvan är tolv veckor. Runt hälften av ungdomarna har tidigare varit på andra SiS-institutioner och bedömts vara särskilt vårdkrävande. En placering på Älvan blir ofta aktuell när det misstänks att den unges huvudproblematik har en neuropsykiatrisk grund. Intagna som inte omfattas av skolplikt väljer själva om de vill delta i skolundervisning.

Avdelningen Eka

Avdelningen Eka är en låst behandlingsavdelning med sex platser avsedd för behandling av flickor i åldrarna 12-16 år. Avdelningen har upptagningsområde i hela Sverige. Vid sidan av Eka finns motsvarande placeringsmöjlighet på SiS ungdomshem Långanäs. Vid besöket var tre flickor intagna på avdelningen.

Avdelningen Klippan

Avdelningen Klippan är en låst behandlingsavdelning med sex platser avsedd för behandling av pojkar i åldrarna 12-16 år. Vid tidpunkten för besöket var avdelningen placerad i tillfälliga lokaler någon kilometer från hemmets huvudbyggnader. En ny byggnad för avdelningen håller på att byggas och beräknas vara klar i mars 2013. Vid besöket var två ungdomar intagna på avdelningen.

Enligt personal har avdelningen kapacitet att ta emot tre-fyra ungdomar även om det finns fler bostadsrum och nominella platser. Då särskilda utrymmen för avskiljande och vård i enskildhet saknas i avdelningens lokaler försöker man undvika att ta emot utagerande ungdomar.

Avdelningen Nygården

Avdelningen Nygården är en öppen avdelning med tre platser för behandling av pojkar i åldrarna 12-16 år.

Avdelningen Solstugan

Avdelningen Solstugan är en öppen avdelning med två platser för behandling av flickor i åldrarna 12-16 år.

Information om rättigheter samt rutiner*Information om rättigheter och rutiner mm.*

I denna del antecknas inledningsvis följande. I FN:s regler om skydd för frihetsberövade ungdomar ("Havannareglerna"), antagna av generalförsamlingen i resolution 45/133 den 14 december 1990, återfinns regler och principer för behandlingen av frihetsberövade ungdomar. FN:s barnrättskommitté har i sin allmänna kommentar nr 10 (Barnets rättigheter inom rättskipning för unga lagöverträdare, CRC/C/GC/10) uppmanat alla stater som ratificerat konventionen om barnets rättigheter att genomföra dessa regler till fullo.

Reglerna 24 och 25 rör ungdomens tillgång till information:

24. On admission, all juveniles shall be given a copy of the rules governing the detention facility and a written description of their rights and obligations in a language they can understand, together with the address of the authorities competent to receive complaints, as well as the address of public or private agencies and organizations which provide legal assistance. For those juveniles who are illiterate or who cannot understand the language in the written form, the information should be conveyed in a manner enabling full comprehension.

25. All juveniles should be helped to understand the regulations governing the internal organization of the facility, the goals and methodology of the care provided, the disciplinary requirements and procedures, other authorized methods of seeking information and of making complaints, and all such other matters as are necessary to enable them to understand fully their rights and obligations during detention.¹

Enligt hemmet besöks ungdomar som ska placeras på avdelningen Älvan i utredningssyfte ofta av kontaktpersoner på hemmet två till sju dagar innan de kommer till Lövsta. De får då information om hemmet och dess regler och rutiner.

Några avdelningar uppgav att de delade ut SiS broschyr Din rätt till en god omvårdnad. Avdelningarna Älvan, Tallhöjden och Klippan har skriftliga dokument med rutiner och ordningsregler. På avdelningen Eka var det skriftliga informationsmaterialet under omarbetning och informationen ges i stället muntligt. Det finns en checklista för personal vid inskrivning om vilka rutiner och regler som ska gås igenom med nyintagna ungdomar, bl.a. SiS broschyr Till dig som vårdas på SiS särskilda ungdomshem med stöd av LVU.

En intagen uppgav att han fått SiS informationshäfte om rättigheter ungefär en vecka efter ankomst, och också att han hade fått ett häfte om ordningsregler för

¹ JO:s översättning:

24. Vid intagning ska alla ungdomar ges ett exemplar av reglerna som styr förvarsinstitutionen och en skriftlig beskrivning av sina rättigheter och skyldigheter på ett språk som de kan förstå, tillsammans med adressen till de myndigheter som är behöriga att ta emot klagomål, liksom adressen till offentliga eller privata aktörer och organisationer som ger rättsligt stöd. För ungdomar som inte är läskunniga eller som inte kan förstå språket i skrift bör informationen förmedlas på ett sätt som möjliggör full förståelse.

25. Alla ungdomar bör hjälpas med att förstå föreskrifterna som styr institutionens interna organisation, målen och metodologin för behandlingen som ges, disciplinära krav och processer, andra godkända metoder för att söka information och lämna klagomål, och alla sådana andra förhållanden som är nödvändiga för att göra det möjligt för dem att till fullo förstå sina rättigheter och skyldigheter under förvarstagandet.

avdelningen. Några intagna uppgav att de inte fått någon skriftlig information utan fått lära sig vad som gällde efterhand.

Block- och förstärkningssystem

Avdelningarna har olika former av block- och förstärkningssystem som innebär att den intagne kan få högre veckopeng genom att sköta sina åtaganden enligt program, schema eller behandlingsplan. Information om hur de olika block- och förstärkningssystemen fungerar förmedlas framför allt muntligen. Den lägsta garanterade veckopengen för en intagen i Lövsta är 75 kr i veckan. Övriga utbetalningar ses av institutionsledningen som bonus. På några avdelningar kan intagna även utföra enklare sysslor som städning, tvätt och trädgårdsarbete för 25 kr i timmen och på så sätt utöka sin veckopeng. Även deltagande i en ART-session kan ge extra fickpengar.

På avdelningar med blockekonomi delas dagen upp i olika tidsblock som är värderade till olika belopp. En intagen som fullgör ett block får således en ekonomisk belöning.

Reglerna för rökning och snusning skiljer sig åt mellan avdelningarna. På avdelningen Tallhöjden är rökning och snusning inte tillåten för de intagna. Enligt avdelningen är ordningsregeln föremål för prövning av Socialstyrelsen. På avdelningen Klippan får en intagen, enligt avdelningen, röka fem cigaretter om dagen om han har vårdnadshavares tillåtelse. Avdelningen tillhandahåller inte cigaretter men förmedlar dessa om t.ex. föräldrar har skickat dem till den intagne. Avdelningen Klippans ordningsregler beskriver emellertid att både snus och cigaretter är förbjudna på avdelningen.

Sanktioner vid överträdelser av regler och rutiner

Under rubriken Konsekvenser i avdelningen Klippans ordningsregler står bl.a. att ”Våld leder till avskiljning...”. Vidare kommer våld, våldsamt beteende, hot, droganvändning, kriminalitet, mobbning eller avvikning bl.a. att leda till en diskussion om den intagnes stegplacering. Det framgår att oönskat beteende från den intagne genom att denne är otrevlig, inte lyder tillsägelser eller bryter mot regler kommer att leda till att den intagne väljer bort blocket och får lägre elevlön. Att inte fullgöra ett block kan även innebära att den intagne nekas att delta i aktiviteter.

I avdelningen Tallhöjdens ordningsregler framgår att en intagen som följer avdelningens regler får använda avdelningens ”morotsrum” och följa med på roliga aktiviteter. En intagen som inte följer avdelningens kvällsrutiner får gå och lägga sig tidigare dagen efter.

Några intagna beskrev hur de kunde straffas för olämpligt uppträdande genom att de får stanna på bostadsrummet några timmar. Det framkom i samtal med personal och intagna att det kan förekomma att en intagen på grund av sitt beteende kan stanna kvar på avdelningen även under skoltid.

Bemötande och bemanning samt incidenter m.m.

Vid tiden för besöket hade Lövsta enligt institutionsledningen gått igenom en lugn period utan många våldsincidenter. Periodvis kan ett fåtal väldigt våldsamma intagna orsaka många incidenter. De är ofta ungdomar som har varit placerade många gånger tidigare och har en bakgrund av att ha riktat våld mot t.ex. föräldrar och skolpersonal.

Personalen använder metoden No power no lose för att undvika konflikter. Idag handlar genomförandet av metoden enligt hemmet mer om etik och att förebygga och bemöta situationer snarare än fysiskt skydd och att koppla grepp.

Det framkom i samtal med personal att en mycket stor mängd personal kan komma att springa på larm. Ibland kan det uppstå situationer där det är oklart vem som är ansvarig för arbetsledningen av den personal som möter upp.

I samtal med sjuksköterska framkom att det förekommit incidenter på Lövsta där intagna som fått ett raseriutbrott fysiskt hållits fast av personal i 30-40 minuter tills de lugnat ned sig. Sjuksköterskan uttryckte oro för att denna metod är problematisk då de intagna ungdomarna, till skillnad till vad som skulle ske exempelvis vid en bältesläggning i den psykiatriska tvångsvården, kan kämpa emot fasthållningen så länge att de blir totalt utmattade.

En intagen berättade om tillfällena där intagna berörts på ett olämpligt sätt av personal. Några intagna ansåg att det var för lite personal på avdelningarna på helger vilket också resulterade i att aktivitetsutbudet blev begränsat.

Avskiljande och vård i enskildhet

I denna del antecknas inledningsvis följande. Enligt 15 c § första stycket lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) får en intagen, om det är särskilt påkallat på grund av att den intagne uppträder våldsamt eller är så påverkad av berusningsmedel att han eller hon inte kan hållas till ordningen, hållas i avskildhet. Den intagne får inte hållas i sådan avskildhet längre tid än vad som är oundgängligen nödvändigt och inte i något fall under längre tid än 24 timmar i följd.

Enligt 15 b § första stycket andra meningen LVU får en intagen som vårdas på en låsbar enhet hindras att träffa andra intagna (vård i enskildhet), om det krävs med hänsyn till den intagnes speciella behov av vård, hans eller hennes säkerhet eller övriga intagnas säkerhet. Enligt tredje stycket i nämnda bestämmelse ska frågan om vård i enskildhet prövas fortlöpande och alltid omprövas inom sju dagar från senaste prövning.

Under 2011 fattades 27 beslut om avskildhet och 41 beslut om vård i enskildhet. Under första halvåret 2012 fattades 20 beslut om avskildhet och 28 beslut om vård

i enskildhet. Besluten omfattar ett lägre antal intagna, dvs. några intagna har omfattats av flera beslut.

Avdelningarna Älvan, Tallhöjden och Eka har särskilda utrymmen för intagna som placeras i avskildhet eller vårdas i enskildhet

Inskrivningar av intagna sker i ena änden av avdelningen Tallhöjdens huvudbyggnad. I samma korridor kan också intagna hållas avskilda eller vårdas i enskildhet. Avskiljanderummet liknar en tillnyktringscell i en polisarrest och saknar inredning förutom en gul galonmadrass. Rummet avsett för vård i enskildhet ser likadant ut som avskiljanderummet förutom att det finns en vanlig madrass på golvet i stället för en galonmadrass. Toalett och dusch finns i korridoren.

I korridoren finns även ett rum med en soffa, en fåtölj, några hyllor och en tv. Rummet upplevs som närmast belamrat med möbler. Rummet är avsett att rymma den personal som ska vistas med den intagne som vårdas i enskildhet samt den intagne själv när denne inte vistas i sovrummet.

På avdelningen Älvan finns ett avskiljanderum och ett bostadsrum avsett för vård i enskildhet i en särskild korridor. Rummet för avskiljande saknar inredning förutom en galonmadrass. Enligt personal är utrymmet sårbart för insyn från personer som oanmälda beträder institutionsområdet.

En ungdom som vårdas i enskildhet på avdelningen sover i ett vanligt bostadsrum några meter från avskiljanderummet. I ett rum mitt emot detta bostadsrum finns ett dagrumsutrymme med soffa, tv och tv-spel avsett för personalen och den intagne. Rummet är trångt. Till utrymmena för vård i enskildhet finns en altanliknande rastgård. Toalett och dusch finns i korridoren.

Avdelningen Eka har en mindre korridor där det finns bl.a. ett avskiljanderum och ett vanligt bostadsrum avsett för vård i enskildhet.

Personal som har ansvar för tillsyn av en intagen som är föremål för ett beslut om avskildhet registrerar att tillsyn skett i en elektronisk dosa på väggen. Några kommentarer om den intagnes tillstånd är inte möjliga att lämna via detta system.

Storleken och skicket på lokalerna för avskiljande och vård i enskildhet på avdelningarna Tallhöjden och Älvan gör att de framstår som olämpliga för sitt syfte. Enligt personal borde vård i enskildhet som vårdform användas oftare, t.ex. för att undvika att blanda ungdomar med olika problematik, men lokalernas utformning utgör en begränsning.

I avdelningen Klippans tillfälliga lokaler finns inga utrymmen för avskiljande eller vård i enskildhet. Avdelningsledningen beskrev hur intagna som annars skulle ha kunnat bli avskilda kan hållas i bostadsrummen alternativt föras med bil till någon av de andra avdelningarna. De nya lokalerna för avdelningen kommer att ha mer lämpliga utrymmen för avskiljande och vård i enskildhet.

En intagen som varit föremål för beslut om att hållas i avskildhet ansåg att personalen hade varit hårdhänt när de brottade ned honom i samband med att de tog honom till rummet.

Bostadsrum och gemensamma utrymmen

I avdelningen Klippans tillfälliga lokaler var intagnas bostadsrum ännu inte färdiginredda vid tidpunkten för besöket.

På samtliga avdelningar finns ett kök och gemensamma utrymmen med soffgrupper, tv-apparater, tv-spel och olika brädspel m.m. Några avdelningar har bordtennisbord.

Toalett och dusch delas vanligen av flera intagna. På den könsblandade avdelningen Tallhöjden finns en toalett och en dusch särskilt avsedda för flickor.

Möjlighet till daglig utomhusvistelse

Det finns särskilda inhägnade rastgårdar till avdelningarna Älvan, Tallhöjden och Eka. Tallhöjden har även en liten fotbollsplan.

Förutom de intagna ungdomarna på Tallhöjden som har egen skola och som alltid äter på avdelningen har de flesta intagna möjlighet att på olika sätt röra sig på institutionens område dagtid genom att exempelvis gå till skolan, matsalen eller andra lokaler.

Intagna uppgav att det var sällsynt att rastgårdarna på Tallhöjden och Eka öppnades för de intagna och att det förekom att personal säger nej till intagnas begäran om att öppna rastgårdar.

Kontakt med omvärlden

På avdelningarna Tallhöjden och Klippan upprättar den intagne en telefonlista med privata nummer som han eller hon vill kunna ringa till. Enligt avdelningen Klippans ordningsregler ska listan godkännas av kontaktmännen på avdelningen i samråd med föräldrar och socialtjänsten i hemkommunen. Intagna kan ringa privata samtal på kvällar och helger. Samtalstiden är begränsad.

Det finns en särskild besökslägenhet på institutionens område där anhöriga kan övernatta. Besök äger vanligen rum på helger.

Avdelningen Klippans ordningsregler beskriver hur post öppnas tillsammans med personal samt att institutionschefen har rätt att läsa alla inkommande och utgående brev. Det saknas en hänvisning till bestämmelsen i 19 § andra stycket LVU om att brev mellan den unge och myndighet eller advokat eller hans eller hennes offentliga biträde ska vidarebefordras utan föregående granskning.

Det finns särskilda tider för it-användning när intagna t.ex. kan använda Facebook.

Enligt ledningen är man på institutionen mer öppna med möjligheten att ge permission än tidigare. Till exempel kan det förekomma att även intagna som

genomgår en akut utredning beviljas permission om det är i enlighet med vad socialtjänsten i hemkommunen planerar efter utredningsfasen.

Hälso- och sjukvård

I hemmet tjänstgör två stycken sjuksköterskor och tre psykologer på heltid måndag till fredag. En psykiater tjänstgör på konsultbasis och kommer till Lövsta varannan vecka på måndagar och tisdagar.

En sjuksköterska träffar intagna ungdomar så fort tillfälle ges men om en intagen anländer akut en fredagskväll kan det dröja några dagar. Om behov finns, t.ex. pga. tecken på ångest eller depression, kan kontakten med sjuksköterska påskyndas. Ungdomarna som tas in på Lövsta har oftast inte sådana missbruksproblem att de har behov av avgiftning eller lider av allvarligare abstinensbesvär. Sjuksköterskorna träffar vanligen ungdomarna på avdelningen utan att en behandlingsassistent närvarar.

Några timmar efter inskrivningen görs en suicidbedömning enligt Kriminalvårdens modell. Psykolog och sjuksköterska ska meddelas t.ex. om den intagne har en historia av tidigare självmordsförsök. Under helger och kvällar finns sjuksköterska och psykolog anträffbar på telefon. Psykologen utbildar personalen i suicidprevention. Sedan 2007 har fyra allvarliga självmordsförsök inträffat.

Läkaren träffar de intagna i ett särskilt mottagningsrum. Vanligen är en behandlingsassistent med vid undersökningen, bl.a. för att vara behjälplig med att svara på frågor.

Sjuksköterska springer på alla larm på kontorstid. Läkare konsulteras varje gång en intagen under 15 år blir avskild i enlighet med 15 c § andra stycket LVU. Det finns ingen fast rutin för sjukvårdspersonalen att träffa en intagen efter det att ett avskiljande upphört.

Runt hälften av den fast anställda personalen får dela ut medicin. Tidigare var det möjligt att delegera uppgiften till all personal men detta godtogs inte av Socialstyrelsen. Det pågår en diskussion om att införa en sjuksköterskejour för bedömningar av behovsmedicinering.

Intagna med hemvist i Stockholms län kan vid psykiatriska besvär föras till och läggas in på Sachsska barn- och ungdomssjukhuset i Stockholm. För intagna med hemvist i andra län är första kontakten psykakuten i Nyköping. Intagna med somatiska och tandvårdsbesvär förs vid behov till vårdcentral i Trosa.

Skola

Lövsta har en gemensam skola i särskilda lokaler på institutionens område för alla avdelningar utom Tallhöjden. Eleverna placeras i två grupper utifrån sina kunskaper och sociala färdigheter.

Varje lektion leds av ett lärarteam bestående av två lärare. Behandlingsassistenter från avdelningarna är ofta med på lektioner som elevassistenter. I Lövsta finns en pedagogisk ledare för undervisningen. Institutionschefen fungerar som rektor.

Lövsta har inte behöriga lärare i alla ämnen och från den 1 januari 2013 kommer undervisningen därför delvis att vara internetbaserad. Eleverna får idag 19 timmars undervisning i veckan. Målet är att Lövsta i framtiden ska ge 23 timmars undervisning per vecka.

De intagna ungdomarna på Tallhöjden går inte i skola tillsammans med övriga intagna utan har egna skollokaler och ett eget lärarteam med två lärare.

Sysselsättning och aktiviteter

Intagna går i skolan varje vardag. På avdelningen Älvan, där de flesta intagna inte är skolpliktiga, väljer många intagna att inte gå i skola.

Det finns flera sysslor som intagna kan göra för att höja sin veckopeng, t.ex. städning, gräsklippning och målning. Det finns tv-spel på alla avdelningarna och flera olika brädspel. På avdelningarna Älvan och Tallhöjden finns bordtennisbord. Det finns även träningslokaler för styrketräning och ibland organiseras aktiviteter som salskurser.

Flera intagna klagade på att det inte finns tillräckligt mycket personal på avdelningarna under helger. En intagen klagade på att det inte finns aktiviteter på de två eftermiddagar i veckan som det inte är skolundervisning.

Övrigt

Vid besöket var ett ensamkommande barn placerat i hemmet sedan några dagar på en akutplats på avdelningen Tallhöjden. Enligt ledningen har liknande placeringar av ensamkommande barn förekommit under året.

Avslutande genomgång

JO:s medarbetare redogjorde för sina iakttagelser vid inspektionen. Bl.a. konstaterades att intrycket var att respektive avdelning på Lövsta på en del sätt – t.ex. vad gällde regler och rutiner – såg ut att fungera som en institution inom institutionen. Med anledning av att en medlem ur personalen nyligen dömts för vållande till kroppsskada vid ett ingripande mot en intagen flicka och en annan personal inte längre arbetar kvar pga. kontakter av sexuell karaktär med en intagen ställdes frågan om det vidtagits någon särskild åtgärd med anledning av dessa händelser.

Institutionsledningen anförde bl.a. följande. Bl.a. med anledning av den händelse som lett till att en personal dömts för vållande till kroppsskada arbetar institutionen med utveckling av förhållningssätt och rutiner genom t.ex. metoden No power no lose. Vad gäller förebyggande arbete för att undvika en situation där intagnas sexuella integritet kränks av personal anförde institutionsledningen att det förutom registerkontroller även kan finnas skäl att uppdatera de frågor av moralisk och etisk

karaktär som används vid rekrytering, oavsett anställningsform. Under 2013 kommer institutionen att arbeta med etiska dilemman i vardagen enligt resultatkontraktet mellan institutionen och SiS huvudkontor.

I fråga om rutinen att inte tillåta rökning på avdelningen Tallhöjden anförde institutionsledningen att man väntar på besked från Socialstyrelsen i frågan. Man anser bl.a. att institutionen och avdelningen Tallhöjden är ett skolområde och att man kan omhänderta cigarrettpaket om dessa är till men för vården.

Vidare anförde institutionsledningen att man håller med om att intrycket för en nyanländ intagen ungdom i avdelningen Tallhöjden inte är bra. Institutionen har tagit upp frågan om problemen med miljön i lokalerna för avskiljande och vård i enskildhet på avdelningarna Tallhöjden och Älvan med SiS lokalförsörjningsenhet inför 2013.

Vad gäller avdelningen Klippans lokaler och att avdelningen har fler platser än vad man säger sig klara av att ta emot har detta främst att göra med att ombyggnationen av avdelningen tagit längre tid än vad som planerats.

Enligt institutionsledningen har tre-fyra ensamkommande barn placerats på Lövsta det senaste året. Det saknas centrala riktlinjer i denna fråga.

Vid protokollet

Lars Olsson

Justeras den 4 april 2012

Gunilla Bergerén

Jag har tagit del av protokollet. Med anledning av vad som framkommer av protokollet angående ungdomshemmets lokaler för avskiljande och vård i enskildhet vill jag påminna om de uttalanden jag gjorde med anledning av inspektionen av SiS särskilda ungdomshem Rebecka (dnr 2360-2012), nämligen att den som är intagen i ett ungdomshem har rätt att behandlas med respekt för sitt människovärde och att det måste säkerställas att tvångsåtgärder alltid kan ske under värdiga former.

I fråga om vad som framkommer om utformningen av en del skriftliga ordningsregler om t.ex. brevgranskning i ungdomshemmet vill jag understryka att information som förmedlas till frihetsberövade ungdomar i SiS institutioner måste vara korrekt och nyanserad, också på avdelningsnivå, så att ungdomarna till fullo förstår sina rättigheter och skyldigheter under frihetsberövandet.

Jag finner inte skäl att för närvarande vidta några åtgärder eller göra några uttalanden i övrigt med anledning av iakttagelserna vid inspektionen.

2013-04-05

Lilian Wiklund